

ПОЄДИНОК В. В.,
доктор юридичних наук, доцент
(Київський національний університет
імені Тараса Шевченка)

УДК 346.7:330.322

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ВИД ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглядаються теоретичні питання правового визначення інвестиційної діяльності. Обґрунтовується необхідність визначення інвестиційної діяльності у широкому розумінні – як діяльності, що включає комплекс різноманітних дій, які здійснюються на різних стадіях інвестиційного процесу, та у вузькому розумінні – як сукупності операцій, пов'язаних з рухом капіталів.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, рух капіталів.

В статье рассматриваются теоретические вопросы правового определения инвестиционной деятельности. Обосновывается необходимость определения инвестиционной деятельности в широком понимании – как деятельности, включающей комплекс разнообразных действий, осуществляемых на разных стадиях инвестиционного процесса, и в узком понимании – как совокупности операций, связанных с движением капиталов.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, движение капиталов.

The article discusses the theoretical issues of the legal definition of investment activity. The necessity is grounded for determining the investment activity in the broad sense – as an activity consisting of a complex of various actions carried out at different stages of the investment process, and in the narrow sense – as a set of transactions involving the movement of capital.

Key words: investments, investment activity, movement of capital.

Вступ. Інвестиційна діяльність суб'єктів господарювання є головною рушійною силою стійкого економічного зростання, утвердження передового технологічного укладу, створення робочих місць тощо, а також важливим чинником міжнародної економічної співпраці. Однак межі поняття «інвестиційна діяльність», так само як і його конкретний зміст, не є самоочевидними. Відповідно до ч. 1 ст. 2 Закону України від 19 вересня 1991 р. «Про інвестиційну діяльність» таку діяльність становить сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. Легальне визначення інвестиційної діяльності не є інформативним з огляду на необхідність тлумачення виразу «реалізація інвестицій», а узятє в сукупності з дуже широким визначенням інвестицій (ч. 1 ст. 1 Закону «Про інвестиційну діяльність») воно дає підстави для критичних висновків, що «так само можна визначити будь-яку підприємницьку, господарську діяльність» [1, с. 177].

Незважаючи на значну кількість спеціальних досліджень з інвестиційно-правової проблематики (авторами яких в Україні є, зокрема, Вінник О.М., Задохайло Д.В., Зельдіна О.Р., Злакоман І.М., Кафарський В.В., Кібенко О.Р., Коссак В.М., Кудрявцева В.В., Кузнєцова Н.С., Кухар В.І., Омельченко А.В., Полатай В.Ю., Семерак О.С., Сімсон О.Е., Стойка В.М., Федорчук Д.Е.) уявляється, що проблема правового визначення інвестиційної діяльності дотепер не вирішена повною мірою. Зокрема, потребує встановлення співвідношення понять «інвестиційна діяльність» та «господарська діяльність», а також зв'язок між визначенням поняття інвестиційної діяльності та особливостями її правового регулювання.

Завданнями цієї статті є: встановлення обсягу і змісту правового поняття інвестиційної діяльності; обґрунтування кваліфікації інвестиційної діяльності як виду господарської діяльності; обґрунтування широкого та вузького підходу до визначення інвестиційної діяльності.

Результати дослідження. З економічної точки зору інвестиційну діяльність визначають як єдність процесів вкладання ресурсів та отримання доходу (ефекту) в майбутньому [2, с. 26-27]. В розрізі конкретних дій суб'єктів цієї діяльності інвестиційна діяльність – це цілеспрямовано здійснюваний процес пошуку необхідних інвестиційних ресурсів, вибору ефективних об'єктів (інструментів) інвестування, формування збалансованої за обраними параметрами інвестиційної програми (інвестиційного портфеля) і забезпечення її реалізації [3, с. 19].

Положення Закону України «Про інвестиційну діяльність» дозволяють зробити висновок, що законодавець включає у зміст інвестиційної діяльності різноманітні дії суб'єктів цієї діяльності (передусім, інвестора), які здійснюються на різних етапах інвестиційного процесу – від прийняття рішення про інвестування (власне, інвестором якраз і визнається суб'єкт такого рішення – ч. 2 ст. 5) до припинення інвестиційної діяльності загалом (ст. 21).

Міжнародні договори (угоди), спрямовані на захист капіталовкладень, так само широко розуміють інвестиційну діяльність, що дає змогу поширити передбачені цими угодами міжнародно-правові зобов'язання на максимально широке коло відносин за участю іноземного капіталовласника. Так, відповідно до ст. II (11) Договору між Україною та Сполученими Штатами Америки про заохочення та взаємний захист інвестицій від 4 березня 1994 р. [4] «діяльність, пов'язана з інвестиціями» включає без обмеження таку діяльність, як: а) надання привілеїв або прав згідно з ліцензією; б) доступ до реєстрації ліцензій, дозволів та інших форм затвердження; в) доступ до фінансових установ та кредитних ринків; г) доступ до їхніх фондів; ґ) імпорт та встановлення устаткування, необхідного для нормального ведення ділових справ; д) розповсюдження комерційної інформації; е) вивчення ринку; є) призначення торговельних представників, включаючи агентів, консультантів та дистриб'юторів та їх участь у торговельних виставках та заходах по просуванню товарів на ринок; ж) маркетинг товарів та послуг; з) доступ до комунальних та громадських послуг, приміщень, що здаються в оренду на комерційній основі за недискримінаційними цінами, якщо ці ціни встановлені або контролюються Урядом; і) доступ до сировинних матеріалів, ресурсів та послуг всіх видів за недискримінаційними цінами, якщо ціни встановлені або контролюються Урядом.

Закон «Про інвестиційну діяльність» не містить вказівок на те, що інвестиційна діяльність є господарською діяльністю. Безсумнівно, інвестиції можуть здійснювати і негосподарюючі суб'єкти – шляхом придбання цінних паперів та/або корпоративних прав. Однак інвестиції негосподарюючих суб'єктів мають неповторний, епізодичний характер, а відтак не можуть бути охарактеризовані як окремі, самостійний вид їх «діяльності». Автори, на думку яких, смисловим центром поняття інвестицій виступає не сукупність активів, що вкладаються інвестором, а самі відносини, пов'язані з вкладенням активів, вказують, що слово «інвестиції» та словосполучення «інвестиційна діяльність» є іменами одного й того самого поняття [5, с. 49], однак з цим не можна погодитися. Інвестиція як операція є дискретним актом управненого суб'єкта, тимчасом як діяльності притаманні підпорядкованість деякій загальній меті, тривалість у часі, структурованість, спеціалізація, інституційне забезпечення прийняття та виконання рішень тощо. Відтак вважаємо, що термін «інвестиційна діяльність» повинен стосуватися виключно діяльності суб'єктів господарювання.

Кваліфікація інвестиційної діяльності як виду господарської діяльності може бути піддана сумніву з огляду на те, що зазначена діяльність не є «виготовленням та реалізацією продукції, виконанням робіт чи наданням послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність», тобто не вкладається у визначення поняття господарської діяльності, закріплене в ч. 1 ст. 3 Господарського кодексу України. У свою чергу, Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД) не містить такого виду діяльності, як інвестиційна діяльність (тоді як згідно з ч. 6 ст. 259 ГК України об'єктами класифікації в КВЕД є усі види господарської (економічної) діяльності).

Зазначена суперечність може бути вирішена, якщо врахувати, що кожне визначення та кожна класифікація даються для певних цілей та передбачають певний рівень узагальнення. Визначення господарської діяльності у ч. 1 ст. 3 ГК за своїм змістом стосується *основної* (звичайної, операційної) діяльності суб'єктів господарювання, яка справді пов'язана з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення суб'єкта і забезпечує основну частку його доходу. Але поряд з основною діяльністю суб'єкт господарювання може здійснювати й інвестиційну діяльність. Для непрофесійних інвесторів інвестиційна діяльність спрямована на розвиток його основної діяльності, підпорядкована її цілям і завданням; вона і не може вкластися у визначення господарської діяльності, яке стосується основної діяльності. А от для професійних (інституційних) інвесторів інвестиційна діяльність якраз і є основною; у цьому разі вона цілком вкладається у визначення ч. 1 ст. 3 ГК (скажімо, діяльність інституту спільного інвестування є наданням послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність).

Щодо КВЕД, то вона є класифікацію видів господарської діяльності за галузевим принципом. Про це сказано в самій КВЕД: «Об'єктами класифікації у КВЕД є види економічної діяльності юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців, що їх на вищих рівнях класифікації групують у галузі» (п. 3). У ГК України (стаття 260) і статистичних класифікаціях термін «галузь» визначено як сукупність усіх виробничих одиниць, які здійснюють переважно однакові чи подібні види економічної діяльності. Однак інвестиційна діяльність здійснюється не за галузевим принципом, її особливість саме у тому, що вона пронизує усі галузі і сфери економіки. Не зазначена у КВЕД і зовнішньоекономічна діяльність, бо це так само горизонтальна концепція. На нашу думку, немає перешкод для іменування інвестиційної (як і зовнішньоекономічної) діяльності видом господарської діяльності, оскільки це діяльність суб'єктів господарювання, яка здійснюється з метою отримання господарських результатів.

Позиція щодо визнання інвестиційної діяльності видом господарської діяльності знаходить підтримку в юридичній літературі. Висловлена точка зору про інвестиційну діяльність як вид підприємницької діяльності [6, с. 117], яка, однак, є неточною, оскільки не в усіх випадках отримання прибутку виступає основною метою інвестиційної діяльності, навіть професійної. Так, наприклад, недержавний пенсійний фонд, який є видом професійних інвесторів, має статус неприбуткової організації (непідприємницького товариства), функціонує та провадить діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на ко-

ристь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами (ст. 1 Закону України від 9 липня 2003 р. «Про недержавне пенсійне забезпечення»).

В.Ю. Полатай пропонує визначати інвестиційну діяльність як господарську діяльність (підприємницьку та непідприємницьку) по накопиченню та вкладенню ресурсів, що можуть бути інвестицією, здійсненню будь-якої діяльності з цими ресурсами, що направлена на отримання прибутку та (або) іншого позитивного результату, управлінню, контролю та регулюванню цієї діяльності [7, с. 9]. На нашу думку, регулювання та управління інвестиційною діяльністю як форми її організації слід у будь-якому разі відмежовувати від самої інвестиційної діяльності як безпосереднього господарювання.

Вважаємо, що законодавче визначення інвестиційної діяльності можна конкретизувати таким чином: *інвестиційна діяльність* – це сукупність дій господарського та управлінсько-господарського характеру, які вчиняються суб'єктами господарювання щодо підготовки до вкладення інвестицій, безпосереднього вкладення інвестицій (інвестування) та господарського використання вкладених інвестицій.

О.М. Вінник розуміє поняття інвестиційної діяльності ще вузьче, вказуючи, що остання здійснюється на професійних засадах як 1) основна (чи виключна) діяльність (інститути спільного інвестування), 2) один з основних видів діяльності (інвестиційні банки та інші фінансові установи) чи 3) допоміжна до основної чи така, що обслуговує основну діяльність (пенсійні фонди) [8, с. 12]. Уявляється, що здійснення інвестиційної діяльності на професійних засадах (як виключної або основної діяльності) спеціальними суб'єктами, що мають статус фінансових установ, є ознакою особливого виду інвестиційної діяльності – *професійної інвестиційної діяльності*, а не інвестиційної діяльності загалом. Переважна більшість суб'єктів господарювання здійснюють інвестиційну діяльність як таку, що не є їх основною (звичайною, операційною) діяльністю, що є стандартним положенням економічного вчення про інвестиції.

В економічній літературі виділяють такі особливості інвестиційної діяльності у її протиставленні операційній діяльності суб'єкта господарювання (підприємства): вона є головною формою забезпечення зростання операційної діяльності підприємства і по відношенню до цілей і завдань останньої носить підпорядкований характер; форми і методи інвестиційної діяльності значно меншою мірою залежать від галузевих особливостей підприємства, ніж його операційна діяльність; обсяги інвестиційної діяльності підприємства характеризуються значною нерівномірністю в окремих періодах; інвестиційний прибуток підприємства (а також інші форми ефекту від інвестицій) формуються зазвичай зі значним «лагом запізнювання»; інвестиційна діяльність формує особливий самостійний вид грошових потоків підприємства, які суттєво відрізняються в окремих періодах за своєю спрямованістю; найважливішим вимірником обсягу інвестиційної діяльності, що характеризує темпи економічного розвитку підприємства, виступає показник його чистих інвестицій (сума валових інвестицій, зменшена на суму амортизаційних відрахувань); інвестиційній діяльності підприємства притаманні специфічні види ризиків, об'єднувані поняттям «інвестиційний ризик» [3, с. 19-22].

Поряд з розумінням інвестиційної діяльності у широкому значенні – як діяльності, що є складною за своїм змістом і включає комплекс різноманітних дій, що здійснюються на різних стадіях інвестиційного процесу, в економічній літературі зустрічається і вузьке визначення інвестиційної діяльності, згідно з яким вона являє собою процес перетворення інвестиційних ресурсів у вкладення. *Згідно з вузьким підходом інвестиційна діяльність (власне інвестиційна діяльність, інвестування) є сукупністю (системою) операцій, пов'язаних з рухом капіталу.*

Саме у вузькому розумінні визначає інвестиційну діяльність Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73, відповідно до якого ця діяльність являє собою придбання та реалізацію тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів. Відповідні грошові потоки вказують на обсяги вкладень в активи, які генеруватимуть майбутній прибуток. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» [9] наводить наступні приклади грошових потоків, що виникають з інвестиційної діяльності: а) платежі з метою придбання основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів, включаючи ті, що стосуються капіталізованих витрат розвитку та самостворених основних засобів; б) надходження від продажу основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів; в) платежі з метою придбання пайових або боргових цінних паперів інших суб'єктів; г) надходження від продажу пайових або боргових цінних паперів інших суб'єктів; г) позики та кредити, видані іншим суб'єктам; д) надходження від виплат за позиками та кредитами, виданими іншим суб'єктам.

Операції, пов'язані з рухом капіталів, слід відмежовувати від *поточних операцій*, до яких насамперед належать операції з торгівлі товарами та послугами. Тимчасом як поточні операції здійснюються з метою отримання зустрічного відшкодування від контрагента, операції, пов'язані з рухом капіталів, передбачають отримання господарського ефекту внаслідок набуття контролю над активами або передачі активів іншій особі та наступного використання зазначених активів у господарській діяльності.

Операції, пов'язані з рухом капіталів, для більшості суб'єктів господарювання не є звичайними, передбачають подолання специфічних стереотипів і вищі трансакційні витрати та характеризуються підвищеним

ризиком, тому потребують особливо сприятливих умов, у тому числі правових, для їх здійснення. З іншого боку, з цими операціями пов'язані вищі ризики в площині публічних інтересів, з огляду на що свобода здійснення таких операцій традиційно підлягає значним обмеженням як на міжнародно-правовому, так і на національно-правовому рівнях.

Так, МВФ різко розмежує обмеження на поточні міжнародні платежі та на рух капіталів. «Великою Хартією» правового регулювання конвертованості в рамках МВФ є ст. VIII, розділу 2 (а) Угоди Міжнародного валютного фонду [10]. Ця норма забороняє встановлення державами-членами обмежень на платежі і перекази за поточними міжнародними операціями без затвердження МВФ. Обмеження, які стосуються міжнародного руху капіталів, в принципі можливі і без погодження з МВФ, що випливає з ст. VI, розд. 3 Угоди МВФ. При цьому Угода МВФ не розкриває до кінця понять «поточні платежі» та, особливо, «переказ капіталів». Як вказує німецький автор В.Ф. Ебке, вирішення проблеми розмежування понять платежів і переказів за поточними міжнародними операціями та руху капіталів слід шукати за допомогою тлумачення. Науковець пропонує звертатися до розмежування таких операцій в національному праві, а в основу покласти часовий критерій – період у 12 місяців [11, с. 155].

Ілюстративною є історія регулювання руху капіталів в законодавстві Європейського Союзу. Свобода руху капіталу є однією з чотирьох свобод (поряд зі свободою руху товарів, осіб та послуг), які становлять основу спільного ринку ЄС. У Договорі про заснування Європейського Співтовариства вільний рух капіталу регулювався статтями 56-60, основною з яких була стаття 56 (наразі відповідає статті 63 Договору про функціонування Європейського Союзу). Ця стаття передбачає, що в рамках положень, встановлених у відповідній главі, будь-які обмеження на рух капіталу між державами-членами, а також між державами-членами та третіми державами заборонені. Стаття 56 тривалий час не мала прямої дії: хоч перші кроки щодо лібералізації руху капіталів були вжиті ще в 1960-62 роках, тільки Директива Ради 88/361/ЕЕС від 24 червня 1988 р. про імплементацію Статті 67 Договору [12], яка набрала чинності 1 липня 1990 р., надала спільному ринку повноцінного фінансового виміру. Дослідники права ЄС відзначають, що вільний рух капіталів завжди відставав у своєму розвитку від інших свобод, і у цій сфері завжди дозволялися більш суттєві обмеження, ніж у випадку з товарами, послугами і особами. Це було обумовлено бажанням держав-членів зберегти контроль за переміщенням капіталу та значенням, яке вони приділяють цьому [13, с. 183-184].

Операції, пов'язані з рухом капіталів, як специфічне явище економіко-правової дійсності дотепер не привертала достатньої уваги представників вітчизняної науки господарського права. Власне поняття «операція», «капітал», «рух капіталів» сприймаються майже виключно як поняття економічної науки, внаслідок чого ігнорується як багатий досвід, так і потенціал використання цих понять правом. Господарсько-правовий компонент є особливо значущим в механізмі правового регулювання зазначених операцій. *По-перше*, операції, пов'язані з рухом капіталів, є переважно операціями суб'єктів господарювання. Окремі види таких операцій (у тому числі інвестиції) можуть здійснюватися і негосподарюючими суб'єктами. Однак відповідні операції негосподарюючих суб'єктів несистематичні і порівняно з операціями суб'єктів господарювання незначні за сукупним обсягом. Відтак саме господарським операціям, пов'язаним з рухом капіталів, належить першорядна роль в забезпеченні макроекономічної динаміки.

По-друге, операції, пов'язані з рухом капіталів, є менш передбачуваними порівняно з поточними операціями. Капіталопотоки суттєво відрізняються за своїм характером від потоків товарів та послуг. Ринок капіталів є недостатньо прозорим, менш стабільним, набагато більш схильним до суто спекулятивних коливань. Масштабне здійснення операцій, пов'язаних з рухом капіталів, всупереч публічним інтересам створює суттєві загрози національній безпеці країни в економічній сфері. З огляду на це свобода здійснення таких операцій підлягає значним обмеженням, що актуалізує проблему збалансування приватно- та публічно-правових компонентів у їх правовому регулюванні.

По-третє, здійснення операцій, пов'язаних з рухом капіталів, має складні комплексні наслідки у реальному секторі економіки. Це визначає важливість використання правовим регулюванням економічних законів, що притаманне саме господарсько-правовому регулюванню. Господарсько-правове регулювання операцій, пов'язаних з рухом капіталів, повинно забезпечувати, зокрема, підпорядкування засад здійснення таких операцій потребам розширеного відтворення в сфері матеріального виробництва, недопущення превалювання їх спекулятивної складової (останнє слугувало однією з причин світової економічної кризи 2008-2009 років), забезпечення національного економічного суверенітету.

Висновки. Інвестиційна діяльність є особливим видом господарської діяльності, що здійснюється в усіх галузях та сферах економіки, як правило, поряд з основною (звичайною, операційною) діяльністю суб'єктів господарювання, слугуючи цілям і завданням останньої. Запропоновано розмежування інвестиційної діяльності у *широкому розумінні* – як діяльності, що включає комплекс різноманітних дій, які здійснюються на різних стадіях інвестиційного процесу, та у *вузькому розумінні* – як сукупності (системи) операцій, пов'язаних з рухом капіталів. Поняття інвестиційної діяльності у вузькому (спеціальному) розумінні є необхідним у правовому вченні про інвестиції, оскільки воно дозволяє виділити центральний сегмент, ядро інвестиційної діяльності у широкому розумінні і головну частину предмету інвестиційно-правового

регулювання. Визначення інвестиційної діяльності як сукупності (системи) операцій, пов'язаних з рухом капіталів, акцентує увагу на незвичайності інвестиційної діяльності для переважної більшості суб'єктів господарювання, особливих ризиках, пов'язаних з цією діяльністю, з точки зору публічних інтересів, а відтак і на необхідності спеціального правового регулювання цієї діяльності як на національно-правовому, так і міжнародно-правовому рівнях.

Список використаних джерел:

1. Теньков С. Проблемні питання правового регулювання фінансування будівництва житла (огляд судової практики) / С. Теньков // Вісник господарського судочинства. – 2006. – № 2. – С. 176-179.
2. Игонина Л.Л. Инвестиции : учеб. пособие / Л.Л. Игонина. – М. : Экономистъ, 2005. – 478 с.
3. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент : учебный курс / И.А. Бланк. – К. : Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 448 с.
4. Договір між Україною та Сполученими Штатами Америки про заохочення та взаємний захист інвестицій від 4 березня 1994 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 15. – Ст. 716.
5. Антипова О.М. Правовое регулирование инвестиционной деятельности (анализ теоретических и практических проблем) / О.М. Антипова. – М. : Волтерс Клувер, 2007. – 248 с.
6. Вдовин И.А. Механизм правового регулирования инвестиционной деятельности (исторический и теоретико-правовой анализ) : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.01 / И.А. Вдовин. – СПб., 2002. – 388 с.
7. Полатай В.Ю. Правове регулювання інвестиційної діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / В.Ю. Полатай. – Донецьк, 2000. – 18 с.
8. Вінник О.М. Інвестиційне право : навч. посібник / О.М. Вінник. – К., Правова єдність, 2009. – 616 с.
9. International Accounting Standard 7: Cash Flow Statements [Electronic resource]. – Mode of access : http://ec.europa.eu/.../ias7_en.pdf.
10. Статті Угоди Міжнародного валютного фонду від 22 липня 1944 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Эбке В.Ф. Международное валютное право / В.Ф. Эбке. – М., 1997. – 336 с.
12. Council Directive 88/361/EEC of 24 June 1988 for the Implementation of Article 67 of the Treaty // Official Journal L 178 , 08/07/1988 P.0005-0018.
13. Дейвис Г. Право внутреннего рынка Европейского Союза : учеб. пособие / Г. Дейвис. – К. : Знання-Прес, 2004. – 422 с.

ШУХАТЯН Х. О.,
аспірант кафедри
господарського права та процесу
(Національний університет
«Одеська юридична академія»)

УДК 346.1

**ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ВІДПОВІДАЧА ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ
ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ У ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ**

У статті проведений аналіз правового положення відповідача при реалізації заходів забезпечення позову у господарському процесі. Досліджений інститут забезпечення позову з урахуванням особливостей, які стосуються реалізації прав та захисту інтересів відповідача у господарському процесі.

Ключові слова: *інститут забезпечення позову, забезпечувальні заходи; відповідач; запобіжні заходи; господарський процес.*

В статті проведено аналіз правового положення відповідача при реалізації заходів забезпечення позову у господарському процесі. Досліджений інститут забезпечення позову з урахуванням особливостей, які стосуються реалізації прав та захисту інтересів відповідача у господарському процесі.

Ключевые слова: *институт обеспечения иска, обеспечительные меры; ответчик; предупредительные меры; хозяйственный процесс.*

The article analyzes the legal status of the defendant in the implementation of the measures of action in the economic process. Research Institute to secure a claim with the specifications relating to the rights and protection of the interests of the defendant in the economic process.

Key words: *institute the claim, interim measures, the defendant, precautions, commercial litigation.*

